

Enkele weken eerder had de oud-katholieke aartsbisschop van Utrecht, mgr. dr. A. Rinkel in een officiële verklaring laten weten, dat een positieve reactie op een eventuele uitnodiging zou afhangen van de vorm waarin de uitnodiging gesteld was en van de wijze, waarop de christenheid buiten Rome's kerk aan het concilie zou mogen deelnemen.⁶

Dat toonaangevende kringen in Rome niet onwelwillend stonden tegenover de aanwezigheid van andere kerken op het aangekondigde concilie, bleek tijdens de eerste grote persconferentie, die kardinaal-staatssecretaris Domenico Tardini, die tevens voorzitter was van de eerste conciliaire voorbereidingscommissie, eind oktober 1959 in verband met het concilie gaf. Hij merkte bij die gelegenheid op, dat het concilie weliswaar een interne aangelegenheid van de katholieke kerk was, maar dat het waarschijnlijk was, dat zij die dat wensten, als waarnemer aanwezig konden zijn. Zij zouden dan de gelegenheid krijgen hun mening in particuliere, persoonlijke contacten tot uitdrukking te brengen.⁷ Kardinaal Tardini onderstreepte hiermee de opvattingen van paus Joannes XXIII, die zich eind augustus 1959 tijdens een zondagse audiëntie had laten ontvallen het redelijk te vinden, wanneer niet-katholieke waarnemers bij het concilie zouden worden toegelaten.⁸

Begin juni 1960 begon de meer directe voorbereiding van het concilie. Er werd een aantal commissies ingesteld, die zich moesten bezighouden met de opstelling van concept-teksten, 'schemata' die op het concilie besproken konden worden. Tevens werd er een Secretariaat ter bevordering van de Christelijke Eenheid opgericht onder leiding van de reeds eerder genoemde kardinaal Bea. Dit secretariaat kreeg onder meer tot taak de niet-katholieke christenen zo nauwkeurig mogelijk te informeren over de werkzaamheden van het komende concilie en hun wensen en suggesties met betrekking tot die kerkvergadering in ontvangst te nemen en eventueel door te sluizen naar de verantwoordelijke commissies. Het secretariaat zette de opstelling van een nota *De non-catholicis invitandis ad Concilium* hoog op zijn agenda. In november 1961 kreeg deze nota het groene licht van de coördinerende Centrale Voorbereidingscommissie ten behoeve van het concilie. Daarmee stond niets meer een uitnodiging aan de andere kerken om waarnemers naar de kerkvergadering af te vaardigen in

6. Verklaring van de Aartsbisschop van Utrecht over het Oecumenisch Concilie, d.d. Utrecht, in: *De Oud-Katholiek* nr. 2031, 21 februari 1959, 39-40.

7. *Herder Korrespondenz* 14 (1959/1960) 103-106.

8. Th. F. Stransky, 'The foundation of the Secretariat for promoting christian unity', in: A. Stacpoole, *Vatican II by those who were there*, London 1986, 76.